

Principper for nedsættelse og brug af ekspertpaneler i forbindelse med akkreditering

Dette notat angår EVA's principper for nedsættelse og brug af ekspertpaneler i forbindelse med akkrediteringsvurdering, herunder krav til eksperternes habilitet.

Ved habilitet forstås her både fravær af interessekonflikt samt tilstedeværelse af nødvendig kompetence.

Notatets opbygning

Notatet er delt op i to dele:

- 1 En generel del der vedrører alle typer akkrediteringsvurderinger
- 2 En specifik del med separate afsnit for de forskellige typer af akkrediteringsvurderinger.

Den generelle del angår de forhold som er fælles for alle typer af akkrediteringsvurderinger. Her fremstilles det formelle grundlag som EVA tager udgangspunkt i i forbindelse med rekruttering og brug af eksperter i alle typer vurderinger. Dernæst præsenteres EVA's krav til eksperternes habilitet, og endelig angives de procedurer som EVA følger for at sikre habilitet.

Den specifikke del handler om de kompetencer som eksperterne skal have når de deltager i de forskellige typer af akkrediteringsvurderinger som EVA gennemfører. Det drejer sig aktuelt om akkrediteringsvurderinger af nye uddannelser og udbud samt eksisterende udbud på Undervisningsministeriets område og af nye og eksisterende uddannelser på Kulturministeriets område.

Eksperterers habilitet, generel del

Det formelle grundlag

Undervisningsministeriets bekendtgørelse om akkreditering og godkendelse af erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser mv. og Kulturministeriets bekendtgørelse om akkreditering og godkendelse af videregående uddannelser under Kulturministeriet opstiller rammerne for EVA's akkrediteringsaktiviteter. Heri fastlægges det at EVA skal varetage sine akkrediteringsopgaver i overensstemmelse med standarder og retningslinjer for kvalitetssikring inden for det europæiske område for videregående uddannelse, kaldet ESG-standarderne.¹ EVA har derudover valgt at organisere sine akkrediteringsaktiviteter efter de retningslinjer som *European Consortium for Accreditation, ECA*, har opstillet i *Code of Good Practice*. Endelig tager kravene for at fastlægge eksperterers habilitet udgangspunkt i forvaltningslovens regler om inhabilitet.

Europæisk samarbejde

Spørgsmålet om eksperterers habilitet indgår som en central dimension i europæisk samarbejde om kvalitetssikring af uddannelse. I ESG behandles rekruttering og brug af eksperter og habilitet i forbindelse med:

- Standard 2.4: Processer tilpasset formålet
Af denne standard og dens retningslinjer fremgår det bl.a. at en kvalitetssikringsorganisation skal sikre at de eksterne eksperter har de nødvendige færdigheder og er kompetente til opgaven.
- Standard 3.6: Uafhængighed
Af denne standard og dens retningslinjer fremgår det bl.a. at en kvalitetssikringsorganisation skal demonstrere sin uafhængighed bl.a. i forbindelse med procedurer for nominering og udpegning af eksterne eksperter.
- Standard 3.7: Organisationernes eksterne kvalitetssikringskriterier og -processer
Af denne standard og dens retningslinjer fremgår det bl.a. at en kvalitetssikringsorganisation fastlagte processer forventes at omfatte eksternt vurdering foretaget af en ekspertgruppe.
- Standard 3.8: Ansvarlighed for egne aktiviteter
Af denne standard og dens retningslinjer fremgår det bl.a. at en kvalitetssikringsorganisation forventes at kunne dokumentere at der anvendes mekanismer til at sikre eksterne eksperterers habilitet.

ECA's *Code of good practice* omfatter en række standarder som er baseret på flere års erfaring med akkreditering i andre europæiske lande. I forbindelse med habilitet er standard 15 særlig relevant:

- Akkrediteringsprocedurerne må garantere de eksterne panelers uafhængighed og kompetence. Procedurene forventes at omfatte:
 - offentliggjorte udvælgelseskriterier der sikrer eksperterernes uafhængighed og kompetence

¹ De europæiske standarder (uden retningslinjerne) findes oversat til dansk på:
http://www.eva.dk/Viden_og_metode/Europaeiske_standarder_for_kvalitetssikring.aspx, mens de oprindelige standarder og retningslinjer findes i deres fulde ordlyd på engelsk på:
http://www.enqa.eu/pubs_esg.lasso.

- at beslutningen om ekspertpanelets sammensætning gøres transparent
- at eksperternes uafhængighed garanteres i en skriftlig erklæring.²

Derudover lægger både ESG og ECA's Code of good practice op til generel åbenhed i kvalitetssikringsorganisationernes arbejde med akkreditering, idet processer, krav og procedurer, som anvendes af en kvalitetssikringsorganisation, forventes at være definerede på forhånd og offentligt tilgængelige (ESG standard 3.7 og ECA standard 8). Dette gælder således også processer, krav og procedurer til sikring af habilitet.

Forvaltningslovens regler

I forbindelse med formulering af krav til eksperters habilitet har EVA også taget udgangspunkt i forvaltningslovens regler. Ifølge forvaltningslovens § 3, stk. 1 er en offentligt ansat inhabil i en sag hvis:

- *”vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen der har en sådan interesse*
- *vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nær som søskendebørn eller andre nærtstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen der har en sådan interesse*
- *vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person der har en særlig interesse i sagens udfald*
- *sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger sagen angår*
- *der i øvrigt foreligger omstændigheder som kan vække tvivl om vedkommendes upartiskhed”*

Ifølge forvaltningslovens § 3, stk. 2 er en person dog ikke inhabil i en sag, hvis:

- *”der som følge af interessens karakter eller styrke, sagens karakter eller den pågældendes funktioner i forbindelse med sagsbehandlingen ikke kan antages at være fare for, at afgørelsen i sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn.”*

Og ifølge § 4, stk. 1 gælder bestemmelserne i § 3 ikke, hvis:

- *”det vil være umuligt eller forbundet med væsentlige vanskeligheder eller betænkelighed at lade en anden træde i den pågældendes sted under sagens behandling.”*

EVA's krav til eksperternes habilitet

I overensstemmelse med ovenstående formelle grundlag har EVA formuleret en række krav til eksperternes habilitet i forbindelse med EVA's akkrediteringsvurderinger. Kravene er også formuleret på baggrund af EVA's erfaringer fra tidligere arbejde med rekruttering og brug af eksperter i akkreditering.

- 1 Eksperten skal have den specifikke viden og erfaring som gør hende eller ham kompetent til opgaven (se notatets specifikke del for konkretisering på akkrediteringstype).

² Bemærk at dette er EVA's sammenfatning af ECA-standardens.

- 2 Eksperten må ikke inden for det seneste år have haft et ansættelsesforhold eller en lignende professionel relation til den institution som søger om akkreditering af en uddannelse eller et udbud.
- 3 Eksperten må ikke deltage i ledelsen af en institution der har særlig interesse i sagens udfald, fx som udbyder uddannelsen i geografisk nærhed.
- 4 Eksperten må ikke have nære familiemæssige eller andre nære personlige relationer til personer som har væsentlig interesse i sagens udfald.
- 5 Der må ikke kunne vækkes rimelig tvivl om ekspertens upartiskhed.

Afgrænsning og uddybning af kravene:

- *inden for det seneste år*: som hovedregel en periode på et år regnet tilbage fra den aktuelle frist for aflevering af redegørelse og bilag.
- *ansættelsesforhold eller en lignende professionel relation*: en relation hvor der er blevet udbetalt et større honorar eller hvor man har aflagt eksamen, dvs. været studerende. Dog kan man godt have været censor eller holdt gæsteforelæsning ved den pågældende institution. EVA vil i hvert enkelt tilfælde afgøre om omfanget af censor-virksomhed, gæsteforelæsninger m.m. samlet set udgør en så tæt kontakt til ansøger, at eksperten vurderes at være inhabil.
- *den institution, som søger om akkreditering*: hermed menes hele uddannelsesinstitutionen, dvs. alle udbudssteder, afdelinger og lignende som udgør en del af institutionen.
- *deltage i ledelsen*: fx være del af bestyrelsen eller rektoratet.
- *nære familiemæssige eller andre nære personlige relationer*: fx en ægtefælle eller samlever, et barn eller dettes ægtefæller eller samlever, søskende eller nære venner.

Side

4/9

Hvis kravene til eksperternes habilitet gør det umuligt eller meget vanskeligt at rekruttere fagligt kompetente eksperter kan der med baggrund i bestemmelserne i forvaltningsloven § 3, stk. 2 og § 4, stk. 1 afviges fra kravene. EVA vil benytte sig af denne mulighed i de tilfælde hvor det er umuligt eller forbundet med væsentlige vanskeligheder at rekruttere fagligt kompetente eksperter, der lever op til kravene (fx inden for små faglige miljøer).

Det er et grundlæggende princip for EVA's praksis at eksperter rekrutteres som privatpersoner på baggrund af deres viden og kompetencer, og at eksperterne i panelet tilsammen skal repræsentere viden som dækker en række angivne områder. Eksperterne skal derimod ikke repræsentere særskilte interesser. Baggrunden herfor er at akkreditering baserer sig på en faglig vurdering af foruddefinerede kriterier som skal være afgrænset fra politiske interesser og hensyn.

EVA's procedurer til sikring af eksperternes habilitet

EVA anvender følgende procedurer for rekruttering og brug af eksperter til akkreditering:

- EVA undersøger både i researchfasen og i rekrutteringsfasen så vidt muligt at potentielle eksperter opfylder EVA's krav til habilitet.
- EVA nedsætter for hver akkreditering et ekspertpanel som opfylder de ovennævnte krav til eksperternes habilitet, herunder de relevante krav til kompetencer som er angivet i dette notats specifikke del.
- Forud for akkrediteringsprocessen orienterer EVA de udvalgte eksperter om deres rolle og opgaver i forbindelse med akkrediteringen.
- EVA indgår en kontrakt med den enkelte ekspert hvori han eller hun erklærer sig habil i forhold til EVAs eksplicite krav.

- EVA hører den eller de ansøgende institutioner om de evt. har begrundede indsigelser mod ekspertpanelets habilitet.

Eksperters habilitet, specifik del

Nye videregående uddannelser og udbud på Undervisningsministeriets område

I den første del af dette notat er opstillet en række generelle krav til eksperters habilitet. Det første krav lyder: "Eksperten skal have den specifikke viden og erfaring som gør hende eller ham kompetent til opgaven". Her i notatets anden del udfoldes dette punkt i form af en række specifikke krav til eksperternes habilitet i forbindelse med akkreditering af nye uddannelser og udbud. De specifikke krav angiver hvilke faglige kompetencer der samlet set skal være til stede i det enkelte ekspertpanel for hver ansøgning om akkreditering af en ny videregående uddannelse eller et nyt udbud på Undervisningsministeriets område.

Ekspertpanelet vil normalt bestå af tre medlemmer ved nye uddannelser og to medlemmer ved nye udbud. Ekspertpanelet skal tilsammen i videst muligt omfang besidde de faglige kompetencer der er anført nedenfor. Et medlem kan således godt dække (dele af) flere af nedenstående vidensområder. Den eller de eksperter der dækker de fagspecifikke og de uddannelsesmæssige/pædagogiske vidensområder skal have samme eller højere uddannelsesniveau end den uddannelse der skal akkrediteres.

EVA kan undtagelsesvist nedsætte et ekspertpanel bestående af fire medlemmer for nye uddannelser og tre medlemmer for nye udbud hvis det bidrager væsentligt til at sikre at de nødvendige faglige kompetencer er til stede i panelet. Der kan også være tale om to medlemmer, hvis disse besidder den nødvendige viden.

Ekspertpanelets samlede kompetencer ved akkreditering af nye videregående uddannelser og udbud på Undervisningsministeriets område

Erfaring og viden om fagområdets arbejdsmarkedsbehov:

- Arbejdsmarkedsforhold for det eller de relevante fagområder
- Generelt kendskab til analyse af arbejdsmarkeder og arbejdsmarkedsforhold for nye uddannelser og udbud.

Fagspecifik viden om og erfaring inden for:

- Centrale fagområder på det relevante uddannelsesfelt
- Uddannelsesstrukturen på det relevante uddannelsesområde/-niveau
- Det samlede eksisterende uddannelsesudbud indenfor det eller de relevante fagområder
- Internationale perspektiver på det eller de relevante fagområder.

Uddannelsesmæssig/pædagogisk viden om og erfaring med:

- Relevante pædagogiske og didaktiske problemstillinger
- Udvikling og organisering af uddannelser
- Kvalitetssikring af uddannelser.

Eksisterende udbud af videregående uddannelser på Undervisningsministeriets område

I den første del af dette notat er opstillet en række generelle krav til eksperterens habilitet. Det første krav lyder: "Eksperter skal have den specifikke viden og erfaring som gør hende eller ham kompetent til opgaven". Her i notatets anden del udfoldes dette punkt i form af en række specifikke krav til eksperterens habilitet i forbindelse med akkreditering af eksisterende udbud af en videregående uddannelse på Undervisningsministeriets område. De specifikke krav angiver hvilke faglige kompetencer der samlet set skal være til stede i det enkelte ekspertpanel for hver akkreditering af et eksisterende udbud.

Ekspertpanelet vil normalt bestå af fire medlemmer, evt. tre, som tilsammen i videst muligt omfang skal besidde de faglige kompetencer der er anført nedenfor. Et medlem kan således godt dække (dele af) flere af nedenstående vidensområder. Den eller de eksperter der dækker de fagspecifikke og de uddannelsesmæssige/pædagogiske vidensområder skal have samme eller højere uddannelsesniveau end det uddannelsesudbud der skal akkrediteres. Den ekspert der dækker studenterperspektivet skal være studerende på en uddannelse med fagområder, som er relevante i forhold til det akkrediterede udbuds fagområder.

Ekspertpanelets samlede kompetencer ved akkreditering af eksisterende udbud af videregående uddannelser på Undervisningsministeriets område

Fagspecifik viden om og erfaring inden for:

- Uddannelsens centrale fagområder, herunder ny viden fra forsøgs- og udviklingsarbejde og relevante forskningsfelter
- Internationale perspektiver på det eller de relevante fagområder

Uddannelsesmæssig/pædagogisk viden om og erfaring med:

- Udvikling, organisering og gennemførelse af uddannelse med praktik
- Kvalitetssikring af uddannelser
- Undervisning, herunder relevante pædagogiske og didaktiske problemstillinger

Viden om og erfaring med uddannelsen i et studenterperspektiv

- Viden om studieforhold på det relevante uddannelsesniveau
- Erfaring fra studienævn, studievejledning eller studenterorganisation.

Viden om og erfaring fra det eller de beskæftigelsesområder udbuddet retter sig imod:

- De aktuelle forhold og centrale udviklingstendenser på det eller de relevante beskæftigelsesområder.

Nye videregående uddannelser på Kulturministeriets område

I den første del af dette notat er opstillet en række generelle krav til eksperterens habilitet. Det første krav lyder: "Eksperter skal have den specifikke viden og erfaring som gør hende eller ham kompetent til opgaven". Her i notatets anden del udfoldes dette punkt i form af en række specifikke krav til eksperterens habilitet i forbindelse med akkreditering af nye videregående uddannelser på Kulturministeriets område. De specifikke krav angiver hvilke faglige kompetencer der samlet set skal være til stede i det enkelte ekspertpanel for hver akkreditering af en ny uddannelse.

Ekspertpanelet vil normalt bestå af tre medlemmer som tilsammen i videst muligt omfang skal besidde de faglige kompetencer der er anført nedenfor. Et medlem kan således godt dække (dele af) flere af nedenstående vidensområder.

EVA kan undtagelsesvist nedsætte et ekspertpanel bestående af fire medlemmer hvis det bidrager væsentligt til at sikre at de nødvendige faglige kompetencer er til stede i panelet. Der kan også være tale om to medlemmer, hvis disse besidder den nødvendige viden.

Et panelmedlem, som dækker de fagspecifikke vidensområder, skal komme fra et andet nordisk land end Danmark. Den eller de eksperter der dækker de fagspecifikke og de uddannelsesmæssige/pædagogiske vidensområder skal have samme eller højere uddannelsesniveau end den uddannelse der skal akkrediteres.

Ekspertpanelets samlede kompetencer ved akkreditering af nye videregående uddannelser på Kulturministeriets område

Fagspecifik viden om og erfaring inden for:

- Uddannelsens centrale fagområder
- De elementer (kunstnerisk udviklingsvirksomhed og/eller viden fra faglig praksis og/eller forskning) der udgør uddannelsens videngrundlag
- Internationale perspektiver på det eller de relevante fagområder
- Uddannelsesstrukturen på det relevante uddannelsesområde/-niveau
- Det samlede eksisterende uddannelsesudbud inden for det relevante uddannelsesområde/-niveau.

Uddannelsesmæssig/pædagogisk viden om og erfaring med:

- Undervisning, herunder relevante pædagogiske og didaktiske problemstillinger
- Udvikling og organisering af uddannelser
- Kvalitetssikring af uddannelser.

Erfaring fra og viden om det relevante arbejdsmarkeds kompetencebehov:

- Arbejdsmarkedsforhold for det eller de relevante beskæftigelsesområder
- Generelt kendskab til analyse af arbejdsmarkeder og arbejdsmarkedsforhold for nye uddannelser.

Eksisterende videregående uddannelser på Kulturministeriets område

I den første del af dette notat er opstillet en række generelle krav til eksperterens habilitet. Det første krav lyder: "Eksperten skal have den specifikke viden og erfaring som gør hende eller ham kompetent til opgaven". Her i notatets anden del udfoldes dette punkt i form af en række specifikke krav til eksperterens habilitet i forbindelse med akkreditering af eksisterende videregående uddannelse på Kulturministeriets område. De specifikke krav angiver hvilke faglige kompetencer der samlet set skal være til stede i det enkelte ekspertpanel for hver akkreditering af en eksisterende uddannelse.

Ekspertpanelet vil normalt bestå af fire medlemmer, evt. tre, som tilsammen i videst muligt omfang skal besidde de faglige kompetencer der er anført nedenfor. Et medlem kan således godt dække (dele af) flere af nedenstående vidensområder.

Et panelmedlem, som dækker de fagspecifikke vidensområder, skal komme fra et andet nordisk land end Danmark. Den eller de eksperter der dækker de fagspecifikke og de uddannelsesmæssige/pædagogiske vidensområder skal have samme eller højere uddannelsesniveau end den uddannelse der skal akkrediteres. Den ekspert der dækker studenterperspektivet skal være studerende på en anden kunstnerisk videregående uddannelse eller anden relevant uddannelse.

Ekspertpanelets samlede kompetencer ved akkreditering af eksisterende videregående uddannelser på Kulturministeriets område

Fagspecifik viden om og erfaring inden for:

- Uddannelsens centrale fagområder
- De elementer (kunstnerisk udviklingsvirksomhed og/eller viden fra faglig praksis og/eller forskning) der udgør uddannelsens videngrundlag
- Internationale perspektiver på det eller de relevante fagområder

Uddannelsesmæssig/pædagogisk viden om og erfaring med:

- Udvikling, organisering og gennemførelse af uddannelser
- Kvalitetssikring af uddannelser
- Undervisning, herunder relevante pædagogiske og didaktiske problemstillinger

Viden om og erfaring med uddannelsen i et studenterperspektiv:

- Viden om studieforhold på det relevante uddannelsesniveau
- Erfaring fra studienævn, studievejledning og/eller studenterorganisation.

Viden om og erfaring fra det eller de beskæftigelsesområder uddannelsen retter sig imod:

- De aktuelle forhold og centrale udviklingstendenser på det eller de relevante beskæftigelsesområder.